

فراخوان راه‌اندازی شبکه‌های شهرهای خلاق فرهنگ و هنر

فرهنگ پر بار ایرانی - اسلامی در هر یک از شهرهای ایران جلوه‌های ویژه‌ای پیدا می‌کند و ظرفیت‌های متمایزی برای توسعه فرهنگی، هنری، اجتماعی و اقتصادی فراهم می‌آورند که می‌توانند شناسایی و تقویت شوند تا هم زمینه‌های رشد و بالندگی تازه‌ای پیدا کرده و هم نقش واقعی خود را در ارتقای مادی و معنوی زندگی مردم ایفا کنند. مجموعه اسناد بالادستی از جمله «سند چشم‌انداز ۱۴۰۴»، «الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت»، و بیانیه «گام دوم انقلاب» مقام معظم رهبری به مردم ایران، اصول و ضرورت‌های تعالی‌بخشیدن به فرهنگ و هنر و سبک زندگی مردم بر مبنای توجه به ظرفیت‌های درونی و بومی را به خوبی روشن کرده است.

بر این اساس، معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی طرح «شبکه شهرهای خلاق فرهنگ و هنر» را با لحاظ اهمیت نگاه آینده‌محور و آمایشی در جهت توسعه عدالت فرهنگی و ترویج فرهنگ و هنر ایرانی - اسلامی، و تقویت و کاربردی‌سازی زیرساخت‌های فرهنگی و هنری موجود و حمایت از طرح‌های خلاقانه برآمده در بسترهای محلی و بومی به اجرا می‌گذارد. گام نخست این مسیر شناسایی داشته‌ها، ظرفیت‌های انسانی، فرهنگی، هنری و طبیعی در مناطق مختلف کشور است. هر شهر بر مبنای گزارش‌هایی که ارائه می‌دهد و برنامه‌هایی که تدوین می‌کند مورد ارزیابی و داوری قرار گرفته و به عضویت یک شبکه خلاق فرهنگ و هنر در می‌آید. اعضای شبکه شهرهای خلاق، در اولویت دریافت مجموعه‌ای از خدمات، تسهیلات، اعتبارات و منابع قرار می‌گیرند تا زیرساخت‌های لازم را توسعه داده و برنامه‌های معرفی شده را اجرا کنند.

پرونده هر شهر در زمینه‌های حوزه فرهنگی و هنری که با همکاری دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی تدوین و با امضای شهردار و رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی و نمایندگان انجمن‌های فرهنگی و هنری شهر ارائه می‌شود، مبنای شرکت در این طرح است.

برنامه‌ها و سیر فعالیت‌های اجرایی شهرهای خلاق از طریق گزارش‌های منظم دوره‌ای مورد ارزیابی و پایش قرار خواهند گرفت.

اهداف

- * کمک به برنامه‌ریزی برای توسعه پایدار، مشارکتی و مبتنی بر رویکرد آمایشی در شهرها و مناطق فرهنگی ایران
- * کشف، جذب، و پرورش فعالیت‌ها و حمایت از پیشنهادها، نو، خلاقانه، اثربخش، و پایدار بومی
- * ساماندهی و بهره‌گیری از امکانات و ظرفیت‌های فرهنگی و هنری در سطح محلی و بومی مبتنی بر فرهنگ ایرانی - اسلامی
- * تمرکززدایی در امور فرهنگی و هنری و تقویت ظرفیت‌های مردمی در فرهنگ
- * تبادل تجربه‌ها و دانش بومی در میان شهرهای مختلف ایران
- * توسعه اقتصاد فرهنگ و هنر و کمک به بهبود کسب‌وکارهای فرهنگی هنری و صنایع خلاق

شیوه اجرایی

در هر شهر، شورای برنامه ریزی شهرهای خلاق فرهنگ و هنر به ریاست فرماندار و دبیری رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی و با حضور نمایندگان مجموعه‌ای از دستگاه‌های فرهنگی و هنری شهرستان تشکیل می‌شود. سپس دبیرخانه شهر خلاق فرهنگ و هنر در اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی راه اندازی می‌شود. پس از آن، شهرها مطابق با فراخوان، نسبت به انتخاب حوزه و شاخه موضوعی اقدام خواهند کرد. هر شهر پس از امضای فرم‌های مربوطه توسط شهردار، رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی و نمایندگان انجمن‌های فرهنگی و هنری مرتبط، آن‌ها را با نامه مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مربوطه، به دبیرخانه مرکزی ارسال می‌کنند. پس از ارزیابی فرم‌های رسیده، نمایندگان هر شهر به کارگاه تخصصی مرتبط دعوت خواهند شد. پس از بازگشت گروه آموزش دیده، طرح تفصیلی و پرونده‌های تخصصی شهر را تدوین و ارسال خواهند کرد. دبیرخانه مرکزی پس از اعلام نظر هیئت داوران، طی مراسمی شبکه شهرهای خلاق هر رشته فرهنگی و هنری را معرفی خواهد کرد.

ویژگی‌های کلی برنامه‌های شهرها

اگرچه برنامه اجرایی هر شهر پس از شرکت نمایندگان هر شهر در کارگاه‌های تخصصی تدوین خواهد شد، برخی از مهم‌ترین اصول تدوین این برنامه به شرح ذیل معرفی می‌شود تا معرفی کامل‌تری از این طرح ارائه شود.

۱. برنامه‌ها، فعالیت‌ها و اقدام‌ها به طور ویژه برای این عنوان طراحی شده باشد.
۲. برنامه‌ها باید متناسب با نیازهای محلی، آیین‌های بومی و ارزش‌های دینی و ملی باشد.
۳. تأثیرات پایداری در ارتقای سطح فرهنگ و هنر شهر داشته باشد.
۴. از مشارکت مردمی و پشتیبانی شرکت‌های بزرگ تجاری، کارخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی برای تأمین هزینه‌ها و سرمایه‌گذاری برخوردار باشد.
۵. قابلیت الگوبرداری داشته باشد.
۶. در محتوا و شیوه اجرا نوآورانه و کیفی باشد.
۷. قابلیت و ضمانت اجرایی داشته باشد.
۸. برآورد کلی از هزینه‌های برنامه‌ها داشته باشد. در برآورد مالی به شیوه‌های تأمین منابع، اصول بهره‌وری و راه‌های بیشترین اثرگذاری اشاره شود.
۹. گستره اجرایی هر برنامه می‌تواند در سطح شهر، یا در سطوح محلی، ملی و حتی منطقه‌ای و بین‌المللی باشد. در عین حال، معرفی هر شهر به عنوان شهر خلاق در یک حوزه موضوعی فرهنگ و هنر، به معنای محور قرار گرفتن آن شهر در مهم‌ترین فعالیت‌های آن حوزه موضوعی در سطح ملی خواهد بود.
۱۰. جدول زمانی قابل ارزیابی و پیگیری دقیقی را ارائه دهد.

شرایط حداقلی برنامه‌های هر شهر

برنامه ارسالی باید حاوی معرفی مجموعه برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی، ترویجی و ابتکاری با شرایط زیر باشد:

- * مشارکت همه اجزای حوزه فرهنگی یا هنری مربوطه (اعم از عوامل تولید، توزیع، آموزش، پژوهش، بازتولید، بازخوانی و تفسیر، آرشیو، نمایشگاه، عرضه، و غیره)

- * بهره‌گیری بهینه از پیشینه، ظرفیت‌ها، زیرساخت‌ها و سرمایه‌های مادی و معنوی
- * مشارکت همه نهادها و فعالان حوزه فرهنگی یا هنری
- * مشارکت سازمان‌های غیردولتی و دولتی مرتبط با موضوع
- * حضور فعال مفاخر، مشاهیر و هنرمندان شاخص و محبوب
- * در نظر گرفتن طیف گسترده مخاطبان مردمی (از جمله زنان، کودکان و نوجوانان)
- * اثربخشی، خلاقیت و پایداری در برنامه‌های ارائه شده

اسناد و مدارک لازم

۱. فرم‌های تکمیل‌شده با امضا و مهر رئیس اداره یا مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی، شهردار، و رؤسای انجمن‌های فرهنگی و هنری شهر
۲. شرح کلی از چشم‌انداز برنامه‌های قابل اجرا در شهر، برای بررسی در کارگاه‌های تخصصی

نحوه شرکت

متقاضیان شرکت باید مدارک لازم را از طریق پست به «دبیرخانه مرکزی شبکه شهرهای خلاق فرهنگ و هنر ایران» به نشانی تهران، خیابان حافظ، خیابان شهریار، جنب تالار وحدت، ساختمان معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی طبقه دوم ارسال کنند. شماره تماس: ۵۸ و ۰۲۱۸۸۳۱۵۲ و ۰۲۱۶۶۷۳۱۱۱۷

پرسشنامه شماره ۱ - معرفی شهر، زیرساخت‌ها، چشم‌انداز و برنامه‌های آن

استان شهر

- ۱ توصیف زیرساخت‌های فرهنگی و هنری شهر: شامل وضعیت کمی و کیفی زیرساخت‌های انسانی و کالبدی*
- ۲ چشم‌انداز فرهنگی و هنری شهر
- ۳ راهبردها، اولویت‌ها و اهداف شهر برای توسعه و ترویج فرهنگ

پرسشنامه شماره ۲- اعلام حوزه‌های موضوعی برای شرکت در طرح

(برای هر شاخه موضوعی پیشنهادی یک پرسشنامه جدید پر شود - هر شهر می‌تواند تا سه شاخه موضوعی پیشنهاد کند.)

حوزه موضوعی:

☐ ۱. هنرهای تجسمی	☐ ۲. هنرهای نمایشی	☐ ۳. موسیقی	☐ ۴. مد و لباس
☐ ۵. هنرهای صناعی و سنتی	☐ ۶. ادبیات	☐ ۷. رسانه و مطبوعات	☐ ۸. بازی‌های رایانه‌ای
☐ ۹. سینما	☐ ۱۰. چاپ و بسته‌بندی		

شاخه موضوعی:

بر اساس این شاخه موضوعی به پرسش‌های زیر پاسخ دهید:

۱. پیشینه‌های شهر در این شاخه موضوعی را شرح دهید.
۲. زیرساخت‌ها، ظرفیت‌های کالبدی و انسانی برای توسعه این شاخه موضوعی در شهر کدام است؟
۳. چشم‌اندازها و راهبردهای توسعه این شاخه موضوعی را شرح دهید.

نام و نام خانوادگی شهردار:	نام و نام خانوادگی رئیس انجمن فرهنگی و هنری	نام و نام خانوادگی رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان:
شماره تلفن ثابت:	نام تشکیل یا انجمن:	شماره تلفن ثابت:
شماره تلفن همراه:	شماره تلفن ثابت:	شماره تلفن همراه:
امضا و مهر:	شماره تلفن همراه:	امضا و مهر:
	امضا و مهر:	

* کالبدی شامل فضاهای فرهنگی، گالری‌ها، مجتمع‌های فرهنگی و هنری، مراکز آموزشی و غیره، و انسانی شامل مفاخر فرهنگی و هنری، هنرمندان، استادان، دانش‌آموختگان، دانشجویان و غیره

دستورالعمل اجرایی شبکه‌های شهرهای خلاق فرهنگ و هنر ایران

به منظور اجرای فراخوان انتخاب و معرفی شهرهای خلاق فرهنگ و هنر ایران، دستورالعمل زیر اجرایی می‌شود:

از آنجا که تدوین و ارائه برنامه‌های سالانه فرهنگی و هنری هر شهر برعهده اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی است، پس از تشکیل شورای برنامه ریزی هر شهر به ریاست فرماندار و دبیری رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان، دبیرخانه شهرهای خلاق فرهنگ و هنر در اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان راه اندازی می‌شود. اعضای شورای برنامه ریزی شامل شخصیت‌های حقیقی و حقوقی زیر هستند:

- * فرماندار شهر (رییس شورای برنامه ریزی)
- * شهردار (نایب رییس شورای برنامه ریزی)
- * رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی (دبیر شورای برنامه ریزی)
- * رؤسای انجمن‌های فرهنگی و هنری مرتبط
- * رئیس اداره میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
- * نماینده صاحبان صنایع، کارخانه‌ها و مؤسسات بزرگ تجاری
- * نماینده سمن‌ها و نهادهای داوطلبانه غیردولتی فعال در حوزه‌های فرهنگی و هنری
- * دو کارشناس متخصص رشته‌های مرتبط

* رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی هر شهرستان، رابط با دبیرخانه شهرهای خلاق فرهنگ و هنر ایران است.

* پیشنهاد می‌شود در این شورا از حضور نخبگان، روحانیون، استادان دانشگاه و مدیران دستگاه‌های دولتی در ارتباط با حوزه مربوطه تا حداکثر ۱۳ نفر بهره گرفته شود.

* در مرحله نخست لازم است هر شهر حداکثر تا ۱۰ مردادماه ۱۳۹۸، در یکی از حوزه‌های فرهنگی و هنری و بر اساس پیشینه، زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های فنی و انسانی در دسترس، اعلام آمادگی کند. برای این کار باید فرم‌های مربوطه را تکمیل و به امضای لازم رسانده و طی نامه مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی به دبیرخانه مرکزی ارسال کند.

○ هر شهر می‌تواند در حداکثر سه حوزه موضوعی اعلام آمادگی کند.

○ درخواست هر شهر با امضای رئیس فرهنگ و ارشاد اسلامی، شهردار، و رئیس انجمن‌های فرهنگی و هنری مرتبط، و توسط مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان به دبیرخانه شهرهای خلاق فرهنگ و هنر در تهران اعلام می‌شود.

* در مرحله دوم، پس از ثبت درخواست اولیه و از نیمه دوم تابستان ۱۳۹۸، از کارشناسان، فعالان، مدیران به نمایندگی از هر شهر دعوت خواهد شد که برای شرکت در دوره‌های کارگاهی تخصصی و بحث و تبادل نظر پیرامون اصول و شیوه‌های توسعه رشته‌های مختلف فرهنگی و هنری شرکت کنند.

- * در مرحله سوم، پس از بازگشت نیروهای آموزش دیده، هر شهر، برنامه‌ها و فعالیت‌های خود را برای توسعه رشته اعلام شده، تدوین و به دبیرخانه شهرهای خلاق فرهنگ و هنر ارسال می‌کنند.
- * هیئت داوران شهرهای خلاق فرهنگ و هنر ایران، بر اساس شاخص‌های مشخص، از میان پرونده‌های رسیده، شبکه‌های شهرهای خلاق هر حوزه موضوعی را شناسایی و طی مراسمی معرفی می‌کند.
- * شهری که به عنوان شهر خلاق در یک حوزه موضوعی معرفی شود، علاوه بر عنوانی که دریافت می‌کند، محور فعالیت‌های فرهنگی و هنری عمده ملی قرار خواهد گرفت و برای تصدی دوباره این عنوان باید برنامه‌های تازه‌ای را برای شرکت در رقابت‌های جدید ارائه دهد.

برخی از مهم‌ترین شاخه‌های موضوعی زیرمجموعه حوزه‌های موضوعی به شرح ذیل است:

هنرهای تجسمی	شامل نقاشی، مجسمه‌سازی، نگارگری، خوشنویسی، گرافیک، تصویرگری، کاریکاتور، عکس، هنرهای جدید
هنرهای نمایشی	شامل صحنه‌ای، عروسکی، خیابانی، تعزیه، آیینی و سنتی، تعاملی، شهروندی،
موسیقی	شامل موسیقی نواحی، ردیف دستگاهی و کلاسیک
سینما	شامل فیلم کوتاه، فیلم بلند، مستند و پویانمایی
هنرهای صناعی و سنتی	شامل بافته‌های اداری، دست بافته‌های دستگاهی یا نساجی سنتی، رودوزی‌های سنتی، هنرهای فلزی، میناسازی، سفالگری آبگینه، هنرهای مرتبط با چوب، هنرهای مرتبط با سنگ، حصیربافی، هنرهای وابسته به معماری
ادبیات	شامل شعر، داستان، ادبیات کودک و نوجوان طنز نوشتاری
مد و لباس	شامل طراحی پارچه، طراحی لباس، طراحی زیور آلات، طراحی کیف و کفش، ملحقات لباس